U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy, JUDr. Jana Rutsche, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **M. R.**, zast. JUDr. Alenou Lněničkovou, advokátkou, AK Jandova 8, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2011, čj. OAM-282/LE-BE02-ZA14-2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 25. 11. 2011, č. j. 45 Az 4/2011 - 16,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupkyni stěžovatele, JUDr. Aleně Lněničkové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do šedesáti dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 4. 10. 2011, čj. OAM-282/LE-BE02-ZA14-2011. Tímto rozhodnutím žalovaného byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud se s tímto posouzením žádosti ztotožnil. Uvedl, že důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu není vyhrožování ze strany soukromých osob, je-li jeho důvodem vymáhání škody. Dále uvedl, že z pohledu § 14a zákona o azylu mohou být bezprávné výhružky ze strany soukromých osob důvodem pro udělení dočasné ochrany, jestliže z nich lze důvodně dovodit hrozbu mučení či nelidského zacházení, avšak pouze za situace, kdy stát původu není zřetelně schopen nebo vůbec ochoten poskytnout žadateli ochranu. Přitom se hrozbě takového zacházení žadatel nemůže vyhnout ani přemístěním bydliště v dotčeném státě, popř. je mu takové přemístění právně či fakticky znemožněno. Krajský soud shledal, že z tvrzení žalobce nebylo možné dovodit naplnění ani jedné

z uvedených okolností. Žalobce se příliš nezajímal o vyšetření svého oznámení policii o fyzickém napadení vymahači, nevyužil možnosti ochrany u nadřízených či jiných orgánů. Stejně tak se nesnažil přemístit v rámci Ukrajiny, která je poměrně rozlehlou zemí.

Krajský soud současně poukázal na to, že se žalovaný v rozporu s judikaturou rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu nezabýval tím, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Zároveň však s odkazem na další judikaturu rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu dodal, že je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pouze pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů. Jelikož žádné žalobní body nesměřovaly proti porušení § 13 a § 14 zákona o azylu, nemohl krajský soud ke shora uvedené vadě přihlížet.

V kasační stížnosti, a jejím doplnění ustanovenou zástupkyní, se stěžovatel dovolává kasačních důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."). Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v tom, že je přesvědčen, že rozhodně splňuje především podmínky uvedené v § 14 a § 14a zákona o azylu pro udělení humanitárního azylu, resp. doplňkové ochrany. Před správním orgánem především prokázal, že má v zemi původu potíže se soukromými osobami, které jsou spjaty s jeho osobní pomstou vůči člověku, který mu dluží peníze a nevyřídil mu prodloužení pracovního víza při původním pobytu v České republice. Byl fyzicky napaden osobami, které po něm požadovaly peníze za poškozený automobil. Tento incident nahlásil na policii, tato však žádné šetření neprovedla, takže se na ochranu státních orgánů nemůže spolehnout. V případě návratu do vlasti se vážně obává dalšího fyzického napadení ze strany majitele poškozeného automobilu. Dle názoru stěžovatele jde o případ zvláštního zřetele hodný, který odůvodňuje postup podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel v této souvislosti poukazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010, podle kterého lze žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i s ohledem na § 13, § 14 a § 14b. Zamítnout žádost podle § 16 zákona o azylu může správní orgán jen tehdy, nepřichází-li v úvahu žádná z takových forem mezinárodní ochrany a tento závěr musí odůvodnit. Stěžovatel je přesvědčen, že uvedl dostatečné množství závažných skutečností a alespoň potenciálně relevantní tvrzení vztahující se k humanitárnímu azylu, která vylučují postup podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu, se kterými se správní orgán nezabýval ve smyslu současné judikatury. Stěžovatel dále prokázal, že má důvodné obavy, že v případě vrácení do vlasti mu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající především ve vážném ohrožení života nebo lidské důstojnosti. Dle jeho názoru soud tuto skutečnost v předcházejícím řízení nesprávně posoudil, když důvody pro použití § 14 a § 14a zákona o azylu neshledal. Soud sice v napadeném rozsudku uvedl, že správní orgán pochybil, pokud se s důvody o udělení mezinárodní ochrany podle § 13 a § 14 zákona o azylu nevypořádal, ale k této vadě nepřihlédl. Stěžovatel má dále za to, že v průběhu správního řízení uvedl dostatečné množství skutečností, na základě kterých mu měl být poskytnut humanitární azyl, příp. doplňková ochrana. Správní orgán podle stěžovatele nesprávně zhodnotil provedené důkazy a nedostatečně se vypořádal se všemi okolnostmi případu a nehodnotil je ve vzájemných souvislostech. Rovněž nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Dále stěžovatel uvedl, že podle jeho názoru tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, a proto není dán důvod pro její odmítnutí podle ust. § 104a s. ř. s. To odůvodňuje především tím, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí nevypořádal řádně s tím, zda v jeho případě nebyly

splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, příp. doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu a nepostupoval podle současné judikatury. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, v souladu s ust. § 104a s. ř. s. zkoumal, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

Z hlediska výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že v daném případě sice stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, proč považuje svoji kasační stížnost za přijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s., avšak Nejvyšší správní soud stěžovatelův názor nesdílí, neb v dané argumentaci stěžovatele nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany nikterak neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a zákona o azylu. Posouzením takových případů se Nejvyšší správní soud již dostatečně zabýval ve své judikatuře, např. v rozsudku ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 Azs 17/2007 - 59, www.nssoud.cz, či v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, www.nssoud.cz. K námitce stěžovatele týkající se zjišťování skutkového stavu věci pak lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, publ. pod č. 181/2004 Sb. NSS, v němž soud uvedl, že *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené…“*. V rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že břemeno tvrzení v řízení o azylu stíhá žadatele o azyl: „Pokud je nesporné, *že stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo nebo že by potenciálně mohlo dojít k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 či 14a zákona o azylu, žalovaný se nemusí dále hodnocením jednotlivých tvrzení a skutečností zabývat*“.

Pokud jde o námitku, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nevypořádal řádně s tím, zda v jeho případě nebyly splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, příp. doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu, a nepostupoval podle současné judikatury, přičemž krajský soud sice v napadeném rozsudku uvedl, že správní orgán pochybil, pokud se s důvody o udělení mezinárodní ochrany podle § 13 a § 14 zákona o azylu nevypořádal, ale k této vadě nepřihlédl, k té Nejvyšší správní soud uvádí, že i toto je již vyjudikováno.

Samotnými podmínkami ustanovení § 14a zákona o azylu, jakož i problematikou hrozící vážné újmy ze strany soukromých osob, se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz; či v rozsudku ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, www.nssoud.cz.

Otázkou, po posouzení jakých všech hledisek lze zamítnout žádost o udělení azylu podle § 16 zákona o azylu, se nezabývalo jen usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010, citované stěžovatelem, podle něhož lze žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítnout podle § 16 zákona o azylu pouze tehdy, je-li skutečně zjevně nedůvodná nejen z hlediska § 12 a § 14a zákona o azylu, ale i s ohledem na § 13, § 14 a § 14b, ale dále mj. také návazné usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, na které ve spojení předchozím uvedeným usnesením ostatně již poukázal i krajský soud. Podle tohoto usnesení *je krajský soud je oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pro vady řízení, byť by nebyly žalobcem výslovně namítány, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů.*

V odůvodnění tohoto usnesení rozšířený senát předně uvedl, že doplňková ochrana podle § 14a a § 14b přichází v úvahu, jen pokud cizinec nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. To znamená, že v odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu musí být uvedeny důvody, pro které je žádost zamítána a dále, a to i v jiných případech než předpokládaných v § 16 odst. 1 písm. e) a f) zákona o azylu, musí být uvedena i úvaha o tom, proč nebyly shledány naplněnými podmínky pro udělení doplňkové ochrany (totéž ostatně platí i pro humanitární azyl podle

§ 14 zákona o azylu). Současně se rozšířený senát ale dále také zabýval otázkou, zda v případě žalob ve věcech mezinárodní ochrany nejsou dány specifické důvody k překročení žalobních bodů přesahující vymezení v s. ř. s. Ve věcech mezinárodní ochrany totiž existují mezinárodní závazky, které je třeba respektovat; ostatně mezinárodní smlouvou je soud rovněž vázán a je oprávněn také posuzovat soulad jiného předpisu s takovou smlouvou (čl. 10, čl. 95 Ústavy). Soud tedy musí nad rámec žalobních bodů respektovat princip *non-refoulement* vyplývající z Ženevské úmluvy a i z čl. 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V této souvislosti rozšířený senát odkázal na rozsudek ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 – 75, v němž bylo vysloveno, že „*Soud je i při aplikaci kogentních norem procesního práva vázán článkem 10 Ústavy ČR. Nesmí proto použít vnitrostátní procesní normu (zde ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. obsahující zákaz rozšiřovat žalobu o další žalobní body po lhůtě pro její podání), pokud by její aplikace nutně a nevyhnutelně vedla k porušení zásady non-refoulement obsažené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, jenž vyplývá z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva tento článek vykládajíc*“. Rozšířený senát k tomu uvedl, že by soud nemohl přehlédnout (bez ohledu na obsah žaloby), pokud by byly dány důvody k ochraně žalobce před hrozící vážnou újmou v zemi původu, které žalovaný nezohlednil za situace, kdy již nepřichází v úvahu žádné další řízení, v němž by mohla být ochrana poskytnuta. Poznatky k tomu zpravidla vyplývají z vyjádření žadatele v žádosti nebo při pohovoru a ze skutečností zjištěných o zemi původu v řízení či známých z jiných řízení, či známých obecně. Pokud tedy má soud k dispozici poznatky o tom, že žadateli o azyl je nezbytné poskytnout doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu, neboť její neposkytnutí by bylo narušením zásady *non-refoulement* a ochranu již nelze poskytnout v jiném řízení, rozhodnutí žalovaného zruší, aniž by taková skutečnost musela být žalobou výslovně namítána. Nemá-li však soud poznatky podporující závěr, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo nezbytné poskytnout cizinci doplňkovou ochranu, neboť k tomu byly důvody plynoucí ze zásady *non-refoulement,* která již nemůže být zajištěna v jiném řízení, pak možnost překročení žalobních bodů je vázána jen na výjimky upravené s. ř. s. Musela by tedy být zjištěna buď nicotnost rozhodnutí, nebo jeho nepřezkoumatelnost znemožňující přezkoumání v mezích žalobních bodů (totéž platí i pro humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu).

V dané věci, jak vyplývá z obsahu spisu, měl stěžovatel v zemi původu potíže se soukromými osobami, spojené se spory o dlužné peníze a způsobenou škodu na automobilu, a se souvisejícím fyzickým napadením. Napadení nahlásil na polici, nic se však nestalo a na nadřízené či jiné státní orgány se již neobrátil. V České republice chtěl začít nový život a pracovat jako fotbalový trenér. V žalobě pouze obecně uvedl, že se domnívá, že jeho obavy z jednání soukromých osob jsou opodstatněné, v případě návratu se obává, že bude těmto útokům vystaven znovu a na ochranu ze strany státu nemůže spoléhat.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že za situace, kdy žaloba neobsahovala žádné námitky týkající se humanitárního azylu, krajský soud nepochybil, když napadené správní rozhodnutí přezkoumal pouze v mezích žalobních bodů.

Otázkou důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu se krajský soud zabýval, jak ostatně vyplývá z § 16 odst. 1 písm. f) citovaného zákona, a také se s ní vypořádal.

Na základě uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost žalobce podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí kasační stížnosti žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Vzhledem k tomu, že zástupkyní stěžovatele byla soudem ustanovena advokátka, platí odměnu za zastupování a hotové výdaje stát (§ 35 odst. 7 v návaznosti na § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni náleží v souladu s § 11 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky, odměna za dva úkony právní služby ve výši à 2100 Kč a dále podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky za dva úkony právní služby ve výši à 300 Kč. Ustanovené zástupkyni se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 4800 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 60ti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. února 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu